

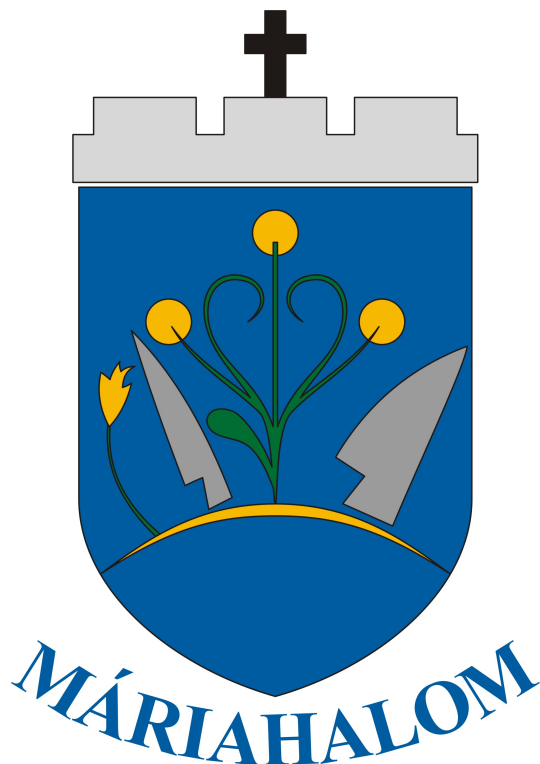

Településképi Arculati Kézikönyv

MÁRIAHALOM

Máriaalom madártávlatból

Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Nagy örömömre szolgál, hogy kezébe vette arculati kézikönyvünket. Ebben a kiadványban lehetőségünk volt leírni településünk múltját, jelenét és jövőbeli elképzeléseit épített környezetünk alakulásával kapcsolatban.

Az arculati kézikönyv elkészítése lehetőséget ad arra, hogy megőrizhessük értékeinket és tovább örökíthessük azokat. Továbbá megfogalmazhatjuk azt, hogy milyennek szeretnénk látni településünket -Máriaalmot- a jövőben.

Máriaalom egy csodálatos, energiával teli település. Az itt élő emberek, tudatosak, erős öngondoskodással rendelkeznek és elérik, amit szeretnének. Azt, hogy milyen képet mutat településünk, az nagyon fontos számunkra, hiszen az első benyomás nagy hatással van mindenkire.

Mindent igyekszünk megtenni, hogy a látszat tükrözze a belsőt, azt a tudatot, akaratot, erőt, amit a Máriaalmi emberek magukba hordoznak. Biztos vagyok benne, mindenki, aki itt él és az is, aki csak ide látogat, érzi azt, hogy ebben a településben van valami, amit lehet, hogy megfogalmazni se tud, de érzi.

Murczin Kálmán
Máriaalom Község Polgármestere

Tartalomjegyzék

1 Bevezető

2 Máriahalom településtörténete

3 Örökségvédelem

4 Településképi szempontból meghatározó területek

- 4.1. Falusias családi házas karakter
- 4.2. Településközponti terület
- 4.2. Gazdasági karakterű terület
- 4.3. Zöldterületi karakter (korlátozottan beépíthető) terület
- 4.4. Mezőgazdasági karakterű (nem beépíthető) terület

5 Reklámok, egyéb műszaki berendezések

6 Jó példák

7 Zárzó

1 Bevezető

A település történeti értékeinek hordozói: a telkek és utcák hálózata; a beépített lakóterületek és a nagy zöldterületek; a lakóházak külső-belső formája, a felhasznált építőanyagok, díszítések; a természeti táj és az ember alkotta világ és annak egy darabkája Máriahalom.

A településképi arculati kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet többek között azokat a védelmi elveket ülteti át a gyakorlatba, amit betartva értékeinket megőrizhetjük az utánunk jövőknek. Magyarországon az örökségvédelem a helyi közösségek feladata is, ám minden terv, védelmi stratégia annyit ér, amennyit a helyben lakók megvalósítanak belőle.

2 Máriahalom településtörténete

Kirva község nevét a középkori oklevelekben sokféleképpen írták. Első említése Terra Keroa (Keroa földje) 1255-ben, de az 1270-es években (1271, 1273, 1275) már egységesen a Kerwa név szerepel, míg az 1400-as években (1401, 1424) általános a Kyrwa név. A község török neve Kirba. Az első magyarországi katonai térkép 1783/84. évi szelvényén a Béka-hegyi majorsági központ neve már Kirva. Első, 1796-ból származó pecsétjén azonban a Kerwa megnevezés áll. A szomszédos német lakta községek tájnyelvében a Kirwey név éppúgy előfordul, mint a Kirwall. Kirva nevének eredetét mind a tudomány, mind a hagyomány igyekezett megfejteni. A tudomány szerint a község neve szláv eredetű (kriva = görbe), éppúgy, mint Úny (unijb = több) vagy Dorog (drug = barát) község neve. A község neve a néphagyomány szerint egy darab téglának köszönhető. Az egykoron itt előkerült téglák Kriw feliratát a környéken élő különböző anyanyelvű népek eltérően olvasták: a magyarok Kérvének, a tótok (szlovákok) Kérvának, míg a svábok (németek) Kirwallnak. A környéken az újkőkor (Kr. e. 3400-ig) Homo sapiensének 11 kőszekéjét találták meg. A bronzkor embere már földművelést folytatott és agyagedényeket használt. Bronzkori letelepedésre utalnak a Kolostor-hegyen ezekből megtalált edénytöredékek. E népeket a kelták követték, akik kb. 600 éven át éltek a Csabai-úti völgyben, amit számos edénytöredék jelez. Bár Augustus római császár legyőzte a keltákat, ám kultúrájuk tovább élt és keveredett a rómaival. Ennek köszönhetően jelenik meg a jellegzetes porcelánszerű terra sigillata.

A források szerint a mai falu térségében három helyen is volt római villa (egykori gazdasági központ). A XI-XIII. századi paticsdarabkák az élet egyszerű jeleit idézik az Árpád-korból. Szórványtelepülés nyomai négy helyen kerültek elő (pl. Landli, Csabai út). A Csabai-úti völgyben lehetett a 15-20 veremházból álló középkori jobbágyszőlőfaló központja a helyi hagyomány szerint is.

Kirva a második katonai felmérés szerinti térképen (1806-1869)

A tatárjárás előtti időkben Kirvát többnyire királyi várbirtokként tartották számon. A település határának legnagyobb része 1273-ban az óbudai apácák kezébe került. A szájhagyomány szerint a klarissza apácák (Klára rendbeliek) kolostorukat arra a dombra építették, amit ma is Kolostor-hegynek neveznek. A domb alatt jobbágy munkával halastavat építtettek, mely gátjának maradványai még ma is felismerhetők. (Az előtte elterülő réteknek ez adta a nevét 1785 után: Dammwiesen – Gáti rétek).

A török hódoltság idején (1526-1686) a környék szinte állandó háborúk (török-Habsburg) színterévé vált, és a XVII. században már nincs nyoma Kirvának, feltehetően elpusztult. Az újjátelepülő Úny terjeszkedő földesurai ekkor tették rá kezüket a pusztává vált Kirva Praediumára (Pusztá-Kirva). Az óbudai apácák és az únyi földesurak közötti csaknem egy évszázados per során 1747-re az apácák visszaszerezték középkori kirvai birtokaikat. 1785/86-ban Kerwa is újjratelepült római katolikus német telepesekkel (colonusok – „Svevi Coloni Kirvenses” – kirvai sváb telepesek). A Vallásalap telepítési biztosának tevékenysége nyomán a Német Birodalom Württemberg és Hohenzollern hercegségeiből egy év leforgása alatt közel 100 család jelentkezett Kirwára való betelepülésre.

Az 1786 tavaszán kimért ötven 650 nöl-nyi jobbágy- és tizenkettő 300 nöl-nyi zsellértelken nyáron láttak hozzá a házépítéshez. A betelepülők egy ún. frank-típusú (nádtető) telepházra (elszobakonyha- hátsószoza, kamra, istálló) számíthattak.

Részen a telepesek munkájának köszönhetően júniusban a legtöbb ház fala állt Kirván, augusztusban pedig már az addigra elkészült 50 házba zsúfolták a 300-nál több colonust: parasztokat (75%) és iparosokat. A zsellérek házai csak 1787-re készültek el.

A templom nemcsak a hitélet, hanem a társadalmi élet színtere is volt. A templom kapuján kívül a kocsmá mellett, a „hársak alatt” volt a legjobb lehetőség arra, hogy a földművelő ember megbeszélje a következő időszak legfontosabb tennivalóit, hiszen itt mindenki találkozott mindenkivel. A hársfa a német nyelvterületen a közösség összetartozásának a jelképe volt.

Az első önálló kultúrotthont (Széchenyi névvel) a Kürtös-kocsmá (Kürtös-Sári-féle ház, ma Széchenyi u. 54.) átalakításával 1954-ben nyerte a község. A lakosság összefogásával és a tsz segítségével épült meg 1971-re a Klubkönyvtár. Az intézmény kisebb felújítására, komfortszintjének javítására 2005-ben került sor. Az első mozi 1950-ben még az akkori óvodában nyílt meg, Kultúrotthon filmszínházzá való átalakítása: 1967-ben elkészült a 100 főt befogadó emeltszintű nézőtér. A máriahalmi a megye egyik legjobb mozijává vált. A tv előretörésével 1989-ben fejezte be 40 éves kulturális küldetését.

Az óvoda megnyitására már 1929-ben volt kísérlet, de csak 1948-ban nyílt meg a Locher Pál-féle házban. A XIX. században a társadalmi élet szinte egyetlen színtere a templom volt, a XX. századra az iskola is azzá vált. Az első ideiglenes iskola a község házában volt (a mai Komár-ház helyén). A végleges iskolaépület 1812-ben a tanítói lakással együtt épült fel. Az iskolát továbbra is a község tartotta fenn, de az Iskolaszék irányította a pap (elnök), bíró, jegyző (kántor), gondnok és néhány tag segítségével. Ők választották meg a kántortanítót és vettek részt – a szülőkkel együtt – az év végi nyilvános vizsgákon. 1898-ban a második tanítói állás megszervezése, mivel a tanulólétszám már megközelítette százat. Új iskola (terem) kellett. Közös összefogással és bankkölcsönrel, 1904-re megépült a kéttantermes iskola a tanítónői lakással együtt. Ez az iskola a kor szintjén állt – s ennek köszönhetően a járás parasztközségei közül Kirván volt a legkevesebb (26%) az analfabéta a XIX-XX. század fordulóján. Az 1940-es évek elejéig az egyhuzamos (8-13 óra) tanítás bevezetéséig a tanítás a mezőgazdasági munkák ritmusához igazodott: délelőtt 8 és 11, délután fél kettőtől 4 óráig jártak iskolába. Nagy gondot fordítottak a fejszámolásra – egy parasztembernek nagy szüksége volt erre a mindennapi életben (piac, vásár, bolt).

A hatóságok így képzelték el az iskolások követendő magatartását: Az iskolások... *„mindenkivel a keresztényi szeretetet gyakorolják. Ez ellen vét, aki valakinek testi hibáját, életmódját kigúnyolja, hitvallása miatt kigúnyolja, civakodik, vagy veszekszik.”* 1939. december 1-jére állami segítséggel épült fel a kéttantermes iskola.

Az 1828. évi statisztikai adat mutatja a lakosság különböző csoportjait:

	jobbágy	zsellér	iparos	szolga	lakó	gyerek	házak
Kirva	54	11	2	3	5	4	65

A XIX. század közepéig a szántó 615 holdról 712-re, a szőlő 33 holdról 143-ra nőtt, ennek fele ún. szabad földi – Freie Weingarten. Káposztát a Béka-hegy alatti patak mentén termesztettek. A kenderföldek a mai Szomori úton és a mai Landlival összefüggésben terültek el. Az 1840-es évekig kialakul az 1708 holdas (1h = 1200 nöl) kirvai határ használata: 1066 h a jobbágyoké, 11 h a zselléréké, 28 h az uradalomé (2 ház is) és 603 h közös használatú (323 h legelő és 246 h erdő, a többi út és árok). A művelési ágak 60%-át a szántó tette ki és meghatározó maradt a peronoszpóra pusztításai ellenére a szőlő (11,1%). A 46 holdnyi községi erdőt közösen vágták (40 éves fordá) és osztották fel. a faiskola még a mai Kossuth utca helyén terült el. Minden jobbágy termésének 1/7-nyi részét – a méh termésből is – kellett elszállítania a Vallásalap csolnoki magtárába (kb. 600 q gabonát és 300 hl mustot). Jobbágy és zsellér egyaránt fizette az 1 Ft-nyi cenzust a Vallásalap kasszájába. A jobbágy évente 26 napi ígás/szekeres robottal (esetenként két nap fuvarra is el kellett menni), a zsellér 18, míg a házatlan (lakó) zsellér 12 nap robottal tartozott. A kötelezetteket a legtöbb esetben útépitésre és árokásásra rendelték ki. Robotkötelezettségeiken túl jelentős adóval tartoztak az államnak (hadi) és megyének (házi): egy féltelkesé 9-12 Ft volt évente. A pénz előteremtése nem volt könnyű feladat: kellett a mindennapi élethez (gyertya, hús, só stb.) adóra, de a község népe pénzt áldozott az esztergomi Bazilika és a pesti Nemzeti Színház építéséhez is.

A katonaságot is el kellett szállásolni és étellemezni, lovaikat etetni (pl. napi 6 font takarmány), s málháikat a következő állomáshelyükig elfuvarozni (forspont). A lakosság a XIX. sz. második felében 510 (1858) lélekről 637-re (1900) nőtt. A népesség csaknem 80%-a földből él, 85-en iparból (kisiparról van szó), 24-en kereskedelemről, 15-en napszámból és 8 fő szénbányászatból. A családok fele 10 hold alatti, negyede 10 és 20 hold közötti és ötöde (22) 20 hold fölötti földterületből élt. Mellette még 4 bérlő és 1 középirtok (ez a pusztá) volt még. A 20 holdon felüliek közül nyolcan 25 kh-on gazdálkodtak. A kisiparosok és kiskereskedők néhány kivételével kettősfoglalkozásúak voltak.

A népesség számában drámai változás állt be 1866-ban, amikor az utolsó nagy hazai kolerajárvány 72 áldozatot szedett (emlékművük a Szentháromság emlékoszlop). A veszteséget pótlandó ekkor nősültek be Perbárról Csolnokról. A lakosság anyanyelve változatlanul döntően a német (95%-a német, 5%-a magyar), de negyede tud törve magyarul. A 105 ház 3/4-ét (73,4%) még nád és szalma fedte és ezekben a legtöbb esetben 2 család zsúfolódott. Egyébként is együtt élt a nagycsalád. A telepes házak helyett az 1870-80-as években 3 új ház épült, pl. a Schäffer-ház (mai „műemlékház”). Ezekben az évtizedekben épült az első ház a mai Rákóczi és Petőfi utcában és 1887-ben a Paul-telken (utóbb Lehőcz) a községháza, melynek épülete ma is áll. 1893-ban megalakult az „Esztergom Megyei Úny És Kirva Szövetkezett Községek Önkéntes Tűzoltó Egylete”. Az esztergomi járásban az elsők között jött létre Úny-Kirva községek

Hitelszövetkezete 1898-ban. A 133 tag részvényének többsége a kirvaiaké volt. A „bank” előbb 4,5 majd 6%-kal adott kölcsönt.

Megalakult a Hangya szövetkezet is.

Az Első világháborúban elesettek emléktábláját már 1920-ban felavatták a templomban, míg az emlékművet 1936-ban állítottak fel a Hősligetben.

A Hangya Fogyasztási Szövetkezet azzal a céllal alakult meg 1920-ban, hogy a lakosságot jó és olcsó áruval lássa el és biztosítsa terményfeleslegének eladását. Tagjai száma 185, 770 részvénye 38 500 pengőt képviselt. Vegyesboltja a mai Széchenyi utcában működött. A község minőségi tehénállománya sürgetővé tette a Tejszövetkezet megalapítását (1938) és tejcsarnok (mai posta) építését (1939). A község lakosságának száma a századfordulón 637 fő, 1941-ben 860, alapvetően megnőtt a 6 éven aluliak aránya (12,3%-ról 19,9%-ra). A község továbbra is csaknem színtiszta rk. vallású (99,3% – 1941), a reformátusok a pusztai emberek voltak. Az 1941. évi birtokviszonyok jelzik, hogy az összes földtulajdonosnak csak harmada (10 kh feletti) tudott a föld jövedelméből megélni (mellette fuvarozik is), a többi kétlakivá vált.

A gazdasági fejlődés folyamata elsősorban a falu külső képének változásában volt lemérhető.

A Nagyatádi-féle földreform során az épületek gyarapodásával 1929-re felépült a Szt. Imre herceg utca (ma Szomori u.). A faiskola helyén már 1923-ra létrejött a néhány házból álló Hatház utca, utóbb Kossuth Lajos utca (népiesen „Kokas Gosn”). Az 1930-40-es évek fordulóján megjelentek a régi szerkezetű, de keskenyebb parasztházak és az első kockaházak (1939, mai Péczka János-féle épület a Pataksor u. 3. szám alatt). A parasztházakban megjelentek a Benedek-műhely termékei: betonoszlopok és betoncserepek. Megnőtt a melegpadlójú (hajópadlós) szobák száma és már csak 10 házat fedett nád. Az egyházi és világi középületek megújultak (templom), de újak is épültek (iskola, kápolnák, tejszarnok). A Széchenyi utca makadámutat kapott (1939) és kikövezték az árkokat, ezeken két helyen vezetett át betonhíd (az egyik a Széchenyi u. 7. előtt). Aki a '20-as évek végén Kirván járt a két új utcán kívül felfigyelhetett a telefonoszlopokra és az új utcanevekre:

Fő utca (Al- és Felvég) Zsellér-vagy Iparos utca „Külvilág” Hátsó falu, Szentkereszt Hatház utca Kertek mögött, Landli u. Réteken	-Hauptgasse -Kleinhäuslergasse -Ausland -Heiligenkreutzgasse -Kokaschgasse -Landl-gasse -Dorfwesen-Gasse	Széchenyi u. Jókai u. Petőfi tér/ma Petőfi u. Rákóczi út Kossuth L. utca Szt Imre u. ma Szomori út ma Petőfi u
---	--	--

*Régi
hidacska az
út menti
árok felett*

A két világháború között a kirvai gazdák földeket szereztek a gyermelyi határban (200 kh). 25 gazdaság túllépte a 20 holdas középparaszti szintet. Földjeiket gondosan művelték. A mezőgazdálkodás vezető ága a növénytermesztés (búza, kukorica), de a két háború között igen megnőtt a szalastakarmányok aránya és ezzel együtt a szarvasmarha és lótarítás. Az újjászervezett tsz már 700 kh-on gazdálkodott, miután a bányászok is bevitték földjeiket – de csak asszonyaik lettek tsz-tagok (létszám 92). Meghatározó lett az ún. „sváb asszonybrigád”. A terméseredmények nőttek (pl. kukorica 2 q/kh -ról 16 q/kh-ra), a közel 30 év fejlődésnek legnagyobb eredménye, hogy 1960-tól 1987-ig a termésátlagok megközelítették a világszintet (pl. búzából 6,6 q/kh-ról 33,3 q/kh -ra nőttek). Máriahalomra összpontosult a tehénállomány (700 db) és a borfeldolgozás modern üze.

A II. világháború után az egész községet már 1946. márciusában zár alá vették. Dózsa telepítési biztossal az élen 139 családot biztossal az élen 139 családot vagyonelkobzásra és kitelepítésre (megfosztva őket földtől, háztól, hazától), 60 családot megváltásra ítélték. 220 főt (köztük 190 bányász) felmentettek, itthon maradhattak. 1946. április 2-án bekövetkezett a „legrosszabb

nap” – ahogy Locher János írja –, amikor a szomszéd községekből kirendelt 160 lovaskocsira került a kitelepítettek vagyonkája (640 fő)

Máriaalmon közös összefogással épültek az első járdák – először a Széchenyi u. mindkét oldalán – az '50-es évek derekán. 1953-ra felépült a major istállója és megépültek a bányászok első új házai is (1956). Az 1950-es évek derekán a bányászok megépítették első L-alakú házaikat, majd fokozatosan kiépült a Szomori u. északi házsora, az 1980-as években a Pataksor, míg a '90-es években az Árpád utca. Az első orvosi rendelő kialakításánál is sokan szorgoskodtak (1962 – a Burger-ház átalakítása, a mai Gregor-féle bolt). A Jókai (1967) és Kossuth utca (1969) makadámútját az utca lakói építették ki A község önálló postáját a korábbi tejcsernokban rendezték be 1975-ben. 1984-re a lakosság 532 főre csökkent, a földből élők száma (46%) még magas a környéken, az iparból élők aránya is 1/4-ről csaknem a felére nőtt.

Munkát a közeli szénbányák, Dorog, Esztergom és Budapest üzemei adnak. Az elmúlt évtizedekben duplájára nőtt a munkába állt nők száma. Jelentősen megnőtt a kereskedelmi dolgozók aránya. A be- és eljárás életformává vált, szinte csak aludni jártak haza.

Az elmúlt 5-6 évtizedben minden ház átalakult és több mint 120 ház épült számos változatban. Az 1990-es évek elején megépültek első „bioházak”, példát adva a jövőnek. Nagyon változott a házak szerkezete és felszereltsége, kommunális ellátottsága. Míg 1949-ben a házak 90%-a még csak egyszobás, a '90-es években harmaduk már háromszobás. 1960-ban még 22 földes szoba volt.

A falu kommunális beruházásai: 1950-től van villany, 1987-től vezetékes víz ('60-as években hidroforos), 1995 óta vezetékes gáz (palackos 1958-tól), és 1997-ben bevezették a Crossbar-telefonrendszert. Egyedi központi fűtést 1969-ben alakítottak ki először. Ma a lakások 90%-a – a szennyvízcsatornát leszámítva – összkomfortos. Míg 1985-ben minden negyedik családban volt autó, mára csaknem minden háztartásban akad legalább egy.

1936. július 1-től lett Kirva neve Máriaalom.

Máriaalom Komárom-Esztergom megyében a Gerecse keleti, dombos nyúlványai között terül el. Szomszédos települések: Szomor, Gyermely, Úny, Epöl, Sárísáp, Tinnye, Perbál. Dorogtól 12 km-re, Esztergamtól 20 km-re, Budapesttől 38 km távolságra van. A települést az Úny-Bajna közötti mellékút szeli át, de egy, az előbbiből a falu keleti részén kiágazó másik úton Somodorpusztán át Szomorra is el lehet jutni.

A település környékén többek közt a következő növényfajok telepedtek meg: deres tartackbúza (*Agropyron intermedium*), tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), árva rozsnok (*Bromus inermis*), törpe sás (*Carex humilis*), kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*), hegyi árvalányhaj (*Stipa joannis*).

3 Örökségvédelem

Máriaalom régészeti emlékekben és műemléki jelentőségű épületekben gazdag, de védett természeti értékei is védettek. A Keresztes-pusztá mellett álló tó vizét a *Török-kút* nevezetű *forrás* táplálja a 0104/1 hrsz-ú területen. A hagyomány szerint ez a gyermekáldás forrása is. További forrás a területen a 0148/1 hrsz-ú területen található, a Kőszikla forrás. A források a természetvédelmi törvény alapján ex-lege védett kategóriába tartoznak. Máriaalom területének egy részét érinti Natura 2000 SCI terület. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek a területen: a Kirvai löszgyepek SCI (HUDI20028) a belterülettől délkeletre található erdő- és gyepterületek egy nagyobb összefüggő foltban a perbáli határig; az Epöli szarmata vonulat SCI (HUDI20016) a település gyermelyi határán. Ugyanezen terület az Országos Ökológiai Hálózat részét is képezi. Az OTTrT Országos ökológiai hálózat övezetei közül a települést az *Ökológiai és zöldfolyosó* övezetbe tartoznak a település belterületétől délkeletre található erdő- és gyepterületek egy a perbáli határig, valamint a település nyugati részén, a gyermelyi hatásban egy keskeny sávban. A terület megegyezik a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területtel. A megyei területrendezési terv természetvédelmi övezetei közül a települést a *Természeti terület* és az *Ökológiai (zöld) folyosó* övezete érinti. *Természeti terület* övezetbe tartoznak a település belterületétől délkeletre található erdő- és gyepterületek egy nagyobb összefüggő foltban a perbáli határig. *Ökológiai (zöld) folyosó* övezetbe tartozik a település északkeleti részén, homokbányától délre eső terület.

Máriaalom területén a Natura 2000 hálózattal érintett ingatlanok:

Epöli szarmata vonulat: 040/2, 040/3, 040/4, 041/1, 041/3, 041/4, 042, 047/4b, 047/4c, 0196, 0198/1, 0198/2, 0203/1, 0203/2, 0203/3, 0204. Kirvai löszgyepek: 04/1, 04/2, 05, 07, 010, 011/1, 011/2, 011/3, 011/5, 011/6, 012/2, 012/3, 012/10, 012/11, 012/12, 012/13, 0104/8, 0104/9, 0109/4, 0119/1, 0125/3, 0125/4, 0128, 0129, 0134, 0144/4, 0144/5, 0144/6, 0145.

Máriaalom teljes közigazgatási területét – belterület kivételével - a megyei terv tájképvédelmi övezetbe sorolta. Új épület építése esetén látványtervet kell készíteni a beépítésre szánt külterületi telephelyeken, illetve a gazdasági erdőterületen és általános mezőgazdasági területeken.

Országosan védett műemlék

A településen négy országos védelem alatt álló építmény található.

1.	Petőfi S. u. 164.	232	<i>Pince-présbáz (Tájbáz)</i>
2.	Széchenyi u.	318/1	<i>Római katolikus templom</i>
3.	Széchenyi u. 25.	22/1	<i>Lakóház</i>
4.	Széchenyi u. 28.	353/2	<i>Lakóház</i>

A kialakult településszerkezet egyedi arculatot kölcsönöz a településnek. A településen a régi településmag védelmét a sajátos építészeti jelleg megőrzését utcaképvédelemmel lehet megvalósítani.

*A Schaffner műemlék-ház
1878-ban épült.*

Helyi egyedi védelemre javasolható épületek, építmények:

1.	Széchenyi u. 38.	360/1	<i>Óvoda</i>
2.	Széchenyi u. 34.	357	<i>Plébánia</i>
3.	Széchenyi u. 65.	44/2	<i>Lakóház</i>
4.		196	<i>Pince-présbáz</i>
5.	Petőfi S. u.	231	<i>Pince-présbáz</i>
6.	Petőfi S. u.	272	<i>Pince, gazdasági épület</i>
7.	Külterület	03	<i>Mária kápolna</i>
8.	Külterület	03	<i>Szent Vendel kápolna</i>
9.	Szomori út	1011	<i>Kőkép</i>
10.	Széchenyi I. u.	318/1	<i>Kőkereszt</i>
11.	Rákóczi F. u.	317/3	<i>Kőkereszt</i>
12.	Petőfi S. u.	285/1	<i>Kőkereszt</i>
13.	Petőfi S. u.	191	<i>I. világháborús emlékmű</i>
14.	Petőfi S. u.	191	<i>II. világháborús emlékmű</i>
15.	Külterület	03	<i>Kőkereszt</i>

Emeletes présbáz

Régészeti lelőhelyek.

1.	Máriaalompuszta - Török-kút	2372	0104/1-2
2.	Csabai úti dűlő	2373	0104/5
3.	Présházi földek	2374	206/2, 02/1-4
4.	Tsz major (Trettplatz dűlő)	2375	058/24, 26-27, 058/7
5.	Homokbánya	2376	095/3
6.	Grosse Wiesen	2377	0109/1; 02/4
7.	Béka-hegy	2378	0107/3
8.	Grosses feld (Nagy föld; Ördög-völgy)	2379	047/4, illetve kiterjedhet a 407, 408, 411, 414, 415, 416/1, 419, 421. sz.
9.	Hanfäcker (Kakas-föld)	2380	94-148
10.	Kolostor-hegy	2381	095/11-14
11.	Friedhofs Äcker - A Béke utca keleti meghosszabbításában	-	058/20
12.	Trettplatz - Ipartelep	-	058/28, kapcsolódó régészeti érdekű terület: 078/2-6
13.	Úny - Őrlő úti dűlő	-	zárkert

HeLYi védelemre érdemes a templom előtti fa.

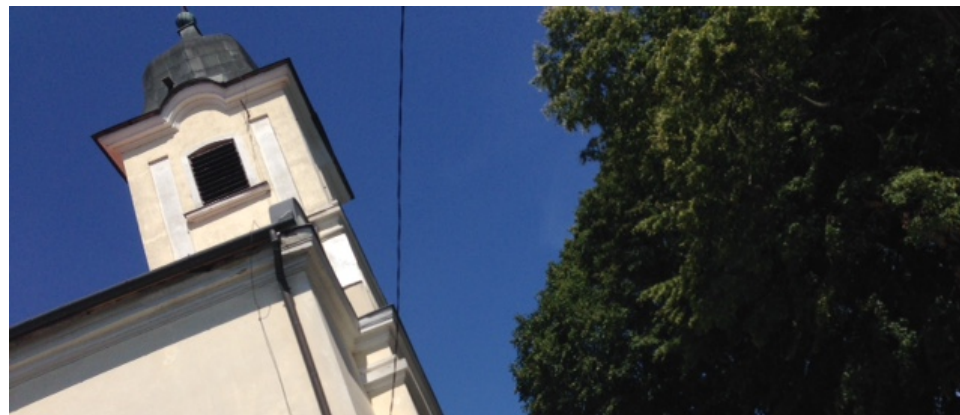

A 359 négyzetméter alapterületű templom 700 hívő befogadására volt alkalmas, ahol mindenkinek megvolt a maga helye. A felnőttek a padokban ültek, az asszonyok a bal-, a férfiak a jobboldali padosorokban. Elöl a fiatalabbak, hátrébb az idősebbek. A padok előtti részen (a '40-es években deszkapadlón) a szentélyig nemük és korosztályuk szerint álltak az iskolások, akikre a templomatyá vigyázott. Mindkét padosort az iskolából már kimaradt fedetlen fővel megjelenő nagylányok sora szegélyezte. A padok mögött, a kórus alatt találták meg helyüket a legények. A kóruson ültek a kántort kísérő, segítő énekesek (a korábbi időben csak férfiak).

Hosszú évek alatt gyűlt össze az a 13 469 forint, amellyel 1820. október 18-án a templom építése megkezdődhetett. *A római katolikus templom* ünnepélyes felszentelésére 1822. december 22-én kerül sor, amikor Bíró plébános dícsérőleg szólt a kirvaiak sok áldozatot hozó, mély kötelességtudatáról. Még teljes öt évnek kellett eltelnie gyűjtéssel, hogy a templom végleges belső berendezését elnyerje.

Balássy Ferenc plébános idején, úgy tűnik, a kirvaiak fohásza az 1831-es „dühösködő Epevész”, a kolerajárvány idején meghallgatásra talált, mert hálából 1831-re felépült a *Segítő Szűz tiszteletére az ún. Nagy- vagy Kolerakápolna*.

Ebből az időből *régi feliratos kövek* is találhatók a temetőben.

Mind az Öreg-temető, mind a Középső-temető *sírkészleteinek* legtöbbje zsámbéki műhelyben készült miocén kori mészkőből. Az Öreg-temető változatos formájú sírköveinek negyede még 1850 előttről való és néhány elhunyt még Németországban született. A legrégebbi sírkő 1821-ből való. Egyes sírköveken még foszlányokban felismerhetők a kék, a piros és zöld színek. 1920-50-ig megalakult Halottas Egylet - zászlaja ma a templomban van -, amely szakrális eszközként emelte a temetések méltóságát.

Az 1969-ben megnyitott új temető ravatalozója nagy társadalmi munkával épült a kerítéssel együtt.

1921-ben megalakult az első világháborúból hazatért foglyokból az ún. Frontharcosok Szövetsége. 1936-ban avatták fel a hősök szobrát a Hősligetben - május végi kivonulással emlékeznek az első világháború elesettjeire, a *II. világháborús emlékmű* felavatására 1993-ban került sor.

*Máriahalomon több útszéli kereszt,
régi sírkövek emlékeztetnek a
település múltjára.*

*A Lackner – Sári-
féle ház
helyi védett.*

Egyedi helyi védelemben részesített épületek, emlékművek, amelyek építészeti, építészettörténeti, esztétikai értéke az országos védelmet nem indokolja, de jellegük kifejezi a község múltjának sajátosságait, egyéni kultúráját, hagyományait, a település számára megőrizendő, védendő. értéket képviselnek.

A szőlő- és bortermelés hagyományosan is jelentős volt. A krónikás szerint „*Isten megáldotta a közösség lakosságát*” A pincesor őrzi a szőlőhegyek hagyományos építészetét.

4 Településképi szempontból meghatározó területek

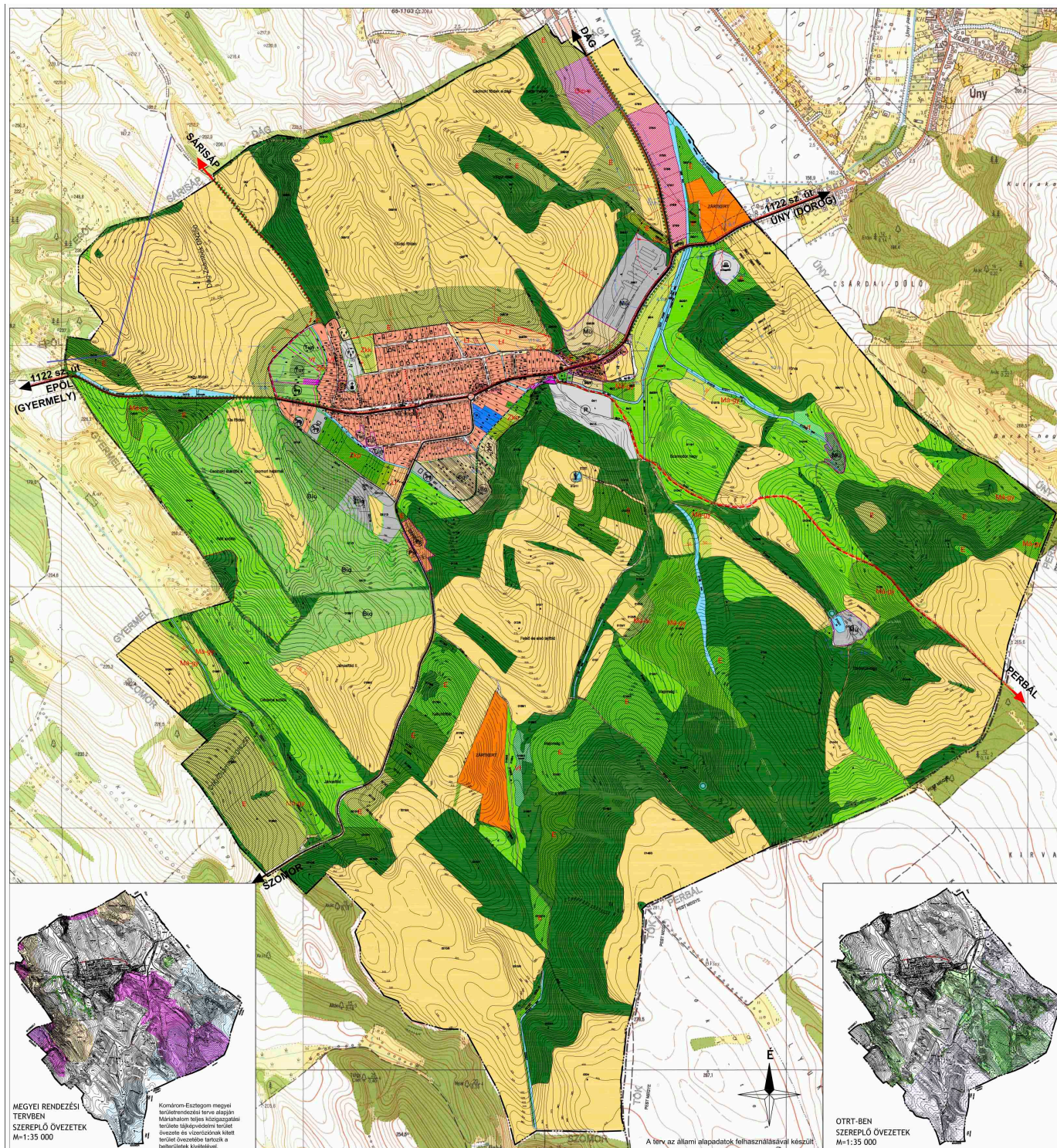
Településképi követelményrendszer

Máriaalom településképi a táji környezet határozza meg. A beépített területekre az egyalakos oldalhatáron álló beépítés jellemző. A régi településrészek az utcavonalon álló házakon kívül, jellemzően a település központi részén a lakóépületek szórta állnak. Az újabb beépítések előkertesek. A lakóterületeken földszintes nyeregtes vagy oromzatos kontyolt, kontyolt és sátoreses lakóépületeket találunk. A hagyományos településképi megóvásában szerepet játszott, hogy még nem történt meg a lakóterület jelentős átépítése, és a korszerűsítések, újjáépítések is a hagyományos karakter megőrzését tartották szem előtt.

A meghatározó településképi területek lehatárolása alapvetően követi a szabályozási terv övezeti lehatárolásait. A helyi építési szabályzatban foglaltakon túlmenően a településképi rendeletbe foglalt területi építészeti előírásokat is figyelembe kell venni, és az új épületek építésekor, a meglevők átalakításakor, felújításakor, bővítésekor az ajánlásokat, jó példákat célszerű megfogadni, mert ezáltal biztosítható, hogy a helyi értékek az utókor számára is megőrzésre kerüljenek.

Fontos, hogy az új építésű lakóépületek mindig az adott kor jó színvonalán, harmonikusan illeszkedjenek az utaképhez.

JELMAGYARÁZAT	
	Belsőhatár
	Igazgatási határ
Beépítésre szánt területek	
	Falusias lakóterület
	Településközpont vegyes terület
	Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület
	Egyéb (ipargazdasági terület - energetikai terület)
	Különleges terület - turisztikai terület
	Különleges terület - biotufa
	Hatalyó THT-ben szereplő Különleges terület - biotufa
	Különleges terület - pincesor
	Különleges terület - mezőgazdasági üzemi terület
	Különleges terület - szennyvíztisztító
	Különleges terület - biogazdálkodási terület
	Különleges terület - sport terület
	Különleges terület - kocsisport terület
Beépítésre nem szánt területek	
	Zöldterület - közterületi közpark
	Erdőterület
	Általános mezőgazdasági terület - szántó
	Általános mezőgazdasági terület - gyepek
	Kertes mezőgazdasági terület
	Vízgazdálkodási terület
	Különleges beépítésre nem szánt terület - termelői, kegyeleti park
	Különleges beépítésre nem szánt terület - rekreációs terület
	Különleges beépítésre nem szánt terület - bányák
	Közműterület - gázvezeték
Épített és végezték értékek védelme	
	Műemlék
	Helyi védett építmény, emlékmű
	Helyi védett emlékmű, kereszt
Táj- és természetvédelem	
	Tájvédelmi szempontból jelentős társas
	Natura 2000 terület
	Ex lege védett forrás
ÖTV-terület	
	Országos ökológiai hálózati övezet - ökológiai folyosó
	Külvárosi ökológiai hálózati övezet - ökológiai folyosó
	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízmennyiség-védelmi terület övezete
	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízmennyiség-védelmi terület övezete
	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízmennyiség-védelmi terület övezete
Közeledés	
	Országos mellékút
	Településközpont
	Jelentős színterületi csomópont
	Országos mellékút védővonalas
	Buszmegálló
	Parkoló
	Gyalogút
	Településközpont közlekedési
Egyéb településfejlesztési elemek	
	Hagyományos földszintesek hirtelen kábellet és biztonságos övezet
	Hagyományos földszintesek hirtelen kábellet és biztonságos övezet
	120 kV-os nagyszilárdsági vezetékek védővonalas
	Víznyelő terület
	Védővonalas
	Víznyelő idegen parány terület
	Víznyelő idegen parány terület
	Felújított víznyelő terület, meredek partfal
	Tartalomterület - Kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület

VÖLGYZUGOLY MŰHELY KFT.
 2083 Solymár, Bimbó u. 20.
 Tel: 70-938-3224, 1-439-0490, 20-913-8575
 www.vzm.hu vzm@vzm.hu

Településrendezés	Ferik Tünde, vezető településrendező tervező (TT/1É 13-1259/06) Kéthelyi Márton okl. tájépítésmérnök
Tájrendezés, zöldfelület, környezetvédelem	Kéthelyi Márton okl. tájépítésmérnök
Közeledés	Lelkesné Frenyő Mária közlekedéstervező, építőmérnök KÉ-T, K1-d 01-2319 (BFT)
Közművek	Hanczár Emőke, okl. gépészmérnök (MK-01-2418 TV-T, Te-T, Th-T) (Kész Tervező Kft.)

MÁRIAHALOM TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV (TSZT) 2. SZ. MELLÉKLET M=1:8 000		
2011. június	VZM 1157/09	mhalom_szab_110401

Meghatározó településképi karakterek

A beépítésre szánt területek jelentős része lakóterület. ezért a családiházas beépítés a meghatározó. A településközpontban találhatóak meg a községi intézmények is, de építészeti megjelenésükben nem nagyon különböznek az őket körülvevő lakóépületektől. A gazdasági-szolgáltató terület a lakóterületek szélén került kijelölésre. A mezőgazdasági területen szántóföldi művelés és gyepgazdálkodás folyik, az erdőkben erdő- és vadgazdálkodás történik. A településképet a templom köré szerveződő lakóterület adja a fő utcák menti házakkal. A domboldalak lábánál a telkek beépítése a domborzati viszonyokat követi. A régi utcák megőrizték a településszekezet strukturális fő elemeit, melynek megtartása indokolt. A régebbi építésű házak földszintesek, az újabbak tetőtérbeépítések. Az oromfalas nyeregtető, csonkakontyolt nyeregtetős, kontyolt nyeregtetős épülettömegek sorakoznak az utcákban. Az aszfaltozott utca melletti vízvezető árkok helyén a kapubejárók kiszélesítésével parkolóhelyek keletkeztek, az útmenti sáv füvesített. Az utcákban légvezetékes elektromos áramellátás van.

4.1. Falusias karakter (fésűs beépítés)

4.1.1. Településképi jellemzők

FALUSI (családiházas) KARAKTER

Máriaalmon a régi településrészekben a falusi életmód miatt (udvar/konyhakert/baromfiudvar/istálló/kert) hosszú telkeken az oldalhatáron álló, fésűs beépítés alakult ki. A település régi utca- és telekszerkezete, a pincesor beépítési struktúrája, az oldalhatáron álló beépítési mód jellemzően megmaradt. A házak zömmel az utcavonalra épültek, oromfalasak, utcára merőleges gerincű nyeregtetősök, a régebbi beépítések oromfalas kontyolt nyeregtetősök, a későbbiekben kontyoltak.

A lakóházak egylakásosak, a telek beépítését az udvar oldalhatárán, vagy a domboldalba álló épülettömegek alkotják. A telek beépíthetősége miatt tömegük többségében tégalap alaprajzra szerkesztett földszintes, magastetős épületek. Az utcákban elvétve tetőtérbeépítéses családiházak is találhatóak. A magastető hajlásszöge 38-45 fok közötti, cserépfedésű; a régebbi házak hornyolt, vagy sajtolt agyagcseréppel fedettek, de megjelentek a pala és bitumenes zsindely fedések is. A homlokzatok vakoltak, díszítőelemként ablakkeretezés és egyszerű párkányhúzás látható, a festett sima vakolat jellemző felületképzés; színeiben fehér, törtfehér, pasztellszínek. A lábazat kő, vakolattal ellátott betonlábazat.

Az épületek az utcavonalra épültek, az új építkezéseknél előkertes, ami előtt utcai kerítés húzódik. A kerítések alacsony lábazatú, épített pilléres, áttört mezőkkel (fémpálcás, fémhálós, fabetétes) ellátottak, fa vagy fém kétszárnyú nagykapuval, személybejáróval; a kicsi előkertekben virágok, kisebb bokrok vannak, az utcákban a házak előtt kisebb fák állnak. Az újabb építkezéseknél az előkertes beépítési mód a jellemző, a házak előtt utcai kerítés húzódik. A kerítések alacsony lábazatú, épített pilléres, áttört mezőkkel (fémpálcás, fémhálós, fabetétes) ellátottak. Néhány helyen téglából épített tömör kerítés van vakolt felülettel, tömör fa, vagy fém kétszárnyú nagykapuval, személybejáróval.

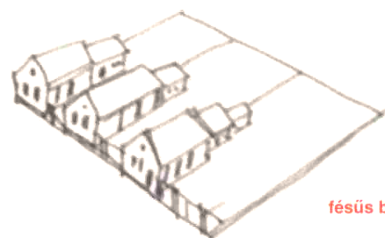
Máriaalom új beépítésű családiházak területén a telkek nagysága és ebből következően a beépítés módja is változatos. A tervezett lakóterületeken kiszabályozott telkek lehetővé teszik nagyobb házak elhelyezését is, de az oldalhatáron álló beépítés a meghatározó ezeknél a lakóházaknál is a településen. A látszólag különböző beépítési módok alapvetően a családiházak jellegét hordozzák.

A lakóterület hangulatát a közterületek gondozottsága, az utak szélessége, növényzettel való ellátottsága, a járdák állapota, a kerítések kialakítása, az előkertekbe ültetett növényzet látványa jobban befolyásolja, mint az épületeké, melyek az építés idejétől függően mutatják a kor divatos építészeti megformálásának jegyei.

Közös jellemzőjük az építési korszakra jellemző jó minőségű építőanyagok használata és a telekszélességből eredően az épülettömegek léptékének hasonlósága.

A településszerkezet alakulása a telkek kialakításával összhangban; a beépítés jellege pedig a település funkcióinak függvényében történt.

A fésűs beépítésű telkeken, a terep enyhe lejtéséből adódóan, érdekes és jellemző tömegformálás alakult ki.

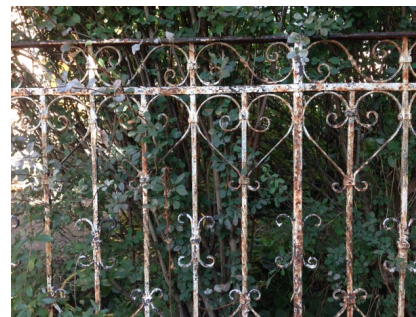
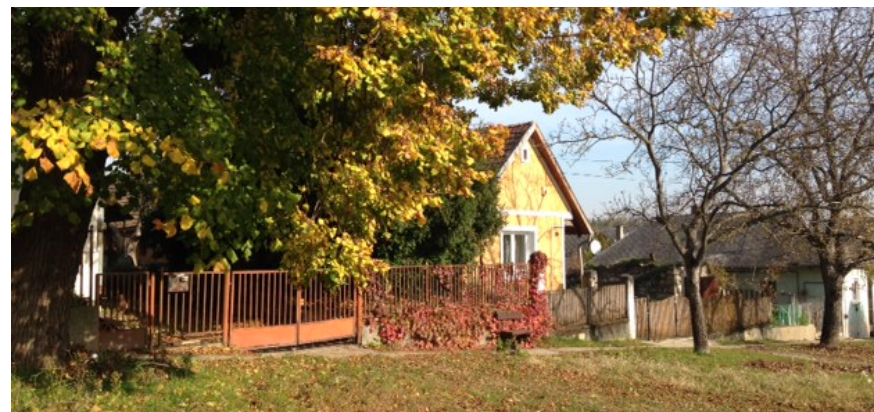

A keskeny és hosszú telkek északi határán épülő, jó arányú tömegekre bomló, tűzfalszerűen és lépcsősen csatlakozó épületek értékes udvari beépítést eredményeznek. Az egysoros elrendezésben az épülettömegek egymás után sorakoznak a telkek egyik oldalhatárán. Később az úgynevezett kétsoros beépítésben a telk másik oldalhatárára egy kisebb épülettömeg kerül; majd a beforduló beépítésben a kisebb épületrész oldalszárnyként épül a főtömeghez. Az utcai beépítés először hézagosan zárt sorúvá válik, majd teljesen zárt sorú lesz.

A fésűs (falusias) beépítésben a meghatározó utcaképi ritmus betartása és a jellegzetes épülettömegek sorolása eredményez harmonikus településképet. Az utcába újonnan beépítésre kerülő lakóépületeknél ajánlott az utcavonalra merőleges nyeregretető 38-45 fokos kialakítása.

Az utcai kerítés a lakóépülethez tartozik, és meghatározza az utcaképet. Akkor szép, ha stílusában és anyagában is illeszkedik a főépülethez, nem hivalkodó és nem is takarja el a homlokzatot.

Máriahalmon a régi fapálcás kerítések között még találhatunk szépen megmunkált fém pálcásakat is; a mögöttük álló házak pedig egyedi tornácokkal, oszlopokkal épültek.

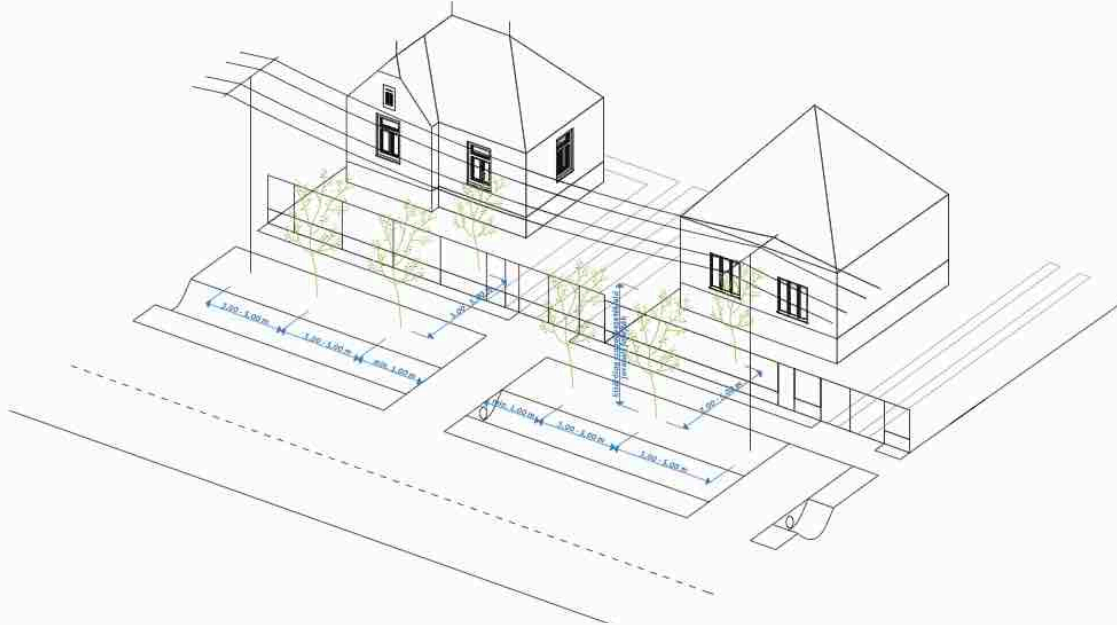

4.1.2. Ajánlások, jó példák

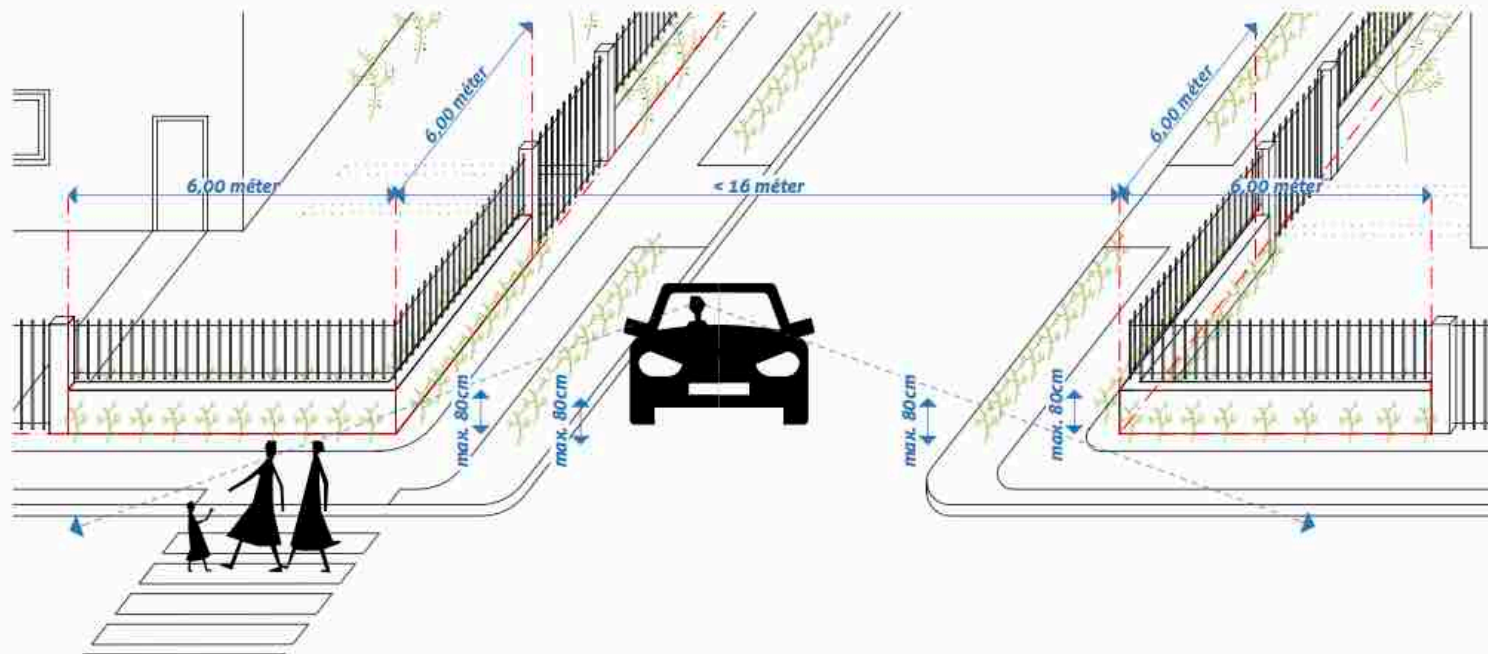
Falusias családiházas karakterű településképi meghatározó területének építészeti előírásai	
Jellemző karakter elemek	Településképi meghatározó terület
Beépítés módja	Oldalhatáron álló 1 szint, max 2 szint vagy tetőtérbeépítés az udvaron oldalhatár mentén épített állattartó, vagy tároló és egyéb kiegészítő helyiségek.
Szintszám/legmagasabb pont	
Kerti építmények	
Kerítés	Oszlopos, áttört mezős, nagykapuval és kiskapuval.
Növényzet	Utcai füvesített terület, 1 vagy 2 fával, virágoskerttel;

Egyedi ajánlások	
	A régi településmag utcaszerkezete megtartandó. Az épületek kialakítása a hagyományos magastető, utcavonalra merőleges gerincű, vakolt falú, utcavonalon álló vagy kis előkertes legyen. A házak előtti utcaszakaszon növényzet telepítése és gondozása javasolt.

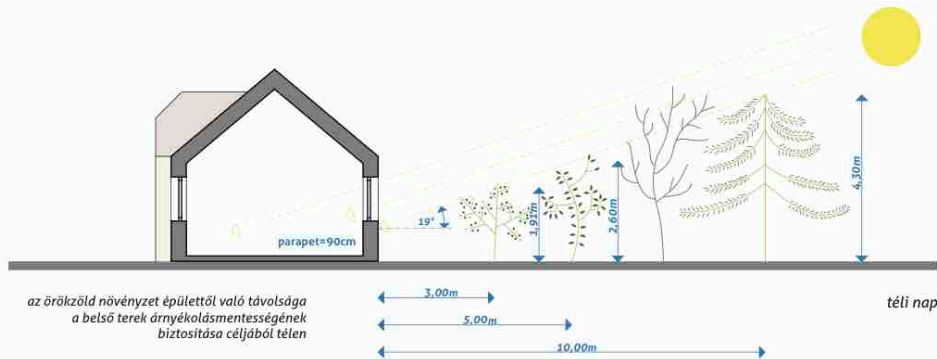
A szabadvezeték alá a fölösleges évenkénti csonkolást megelőzve válasszunk megfelelő fafajtát, melyek korlátozott lombméretüknél fogva kevesebb gondozás igényelnek és egész élettartamukban szép lombkoronát biztosítanak házuk előtt. A föld alatt futó vezetékek védőtávolságait is figyelembe kell venni, ehhez is mindenképpen konzultáljunk a Főkeretessel fatelepítés előtt!

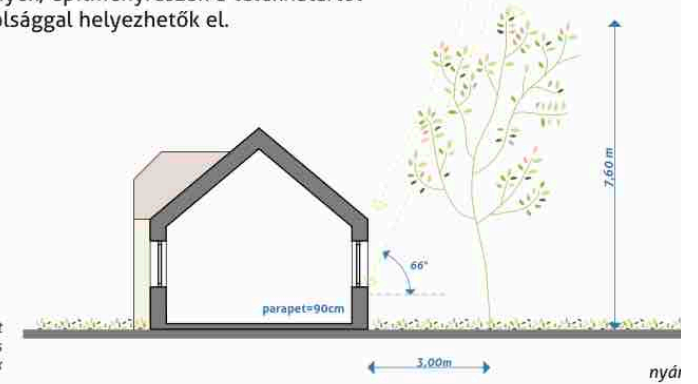
A keskeny közterülettel rendelkező közlekedési csomópontoknál 80 cm-es magasság felett kizárólag átlátható, áttört kerítés építhető. A sarkokon maximum 80 cm-es sövény vagy bokrok telepíthetők. Gondozzuk, nyírjuk rendszeresen, hogy mindig megfelelően belátható legyen az útkereszteződés!

A megújuló energiaforrások hasznosítását szolgáló (maximum 15 m² területű) terepszint alatti építmények, építményrészek a telekhatártól mért legalább 2 méteres védőtávolsággal helyezhetők el.

a jó helyre telepített lombhullató növényzet természetes eszköze az energiatudatos életmódnak

Csapadékvízhasznosítás a kertben

- 1 terepmélyedés növényzettel beültetve (esőkert)
- 2 tömörödött vagy rossz szivárgású talaj cseréje
- 4 áteresztő burkolattal kialakított kocsibejáró
- 5 telek természetes növénytakarójának megőrzése
- 6 csapadékvíztározó tartály
- 7 földalatti csapadékvíztározó ciszterna

4.2. Településközponti karakter

TELEPÜLÉSKÖZPONTI KARAKTER

Máriaalom településközpontját a főutca mentén a templom jelöli ki, a környékét lehet a faluközpontnak tekinteni. Alapvetően a beépítés léptéke azonos a lakóterületével, de az igényes közterületek miatt sorolható más karakterbe ez a településrész. A településközpontban kaptak helyet az intézmények is: községháza, plébánia, posta, templom,

óvoda, közösségi színtér, ifjúsági ház, sportpálya. A közintézmények tömegükben, építészeti formavilágukkal nem tűnnek ki a családi házak közül, a közintézmények visszafogottan díszítettek, a homlokzati vakolatarchitektúra világosabb (törtfehér) színű, a falfelület közép tónusú pasztellszínű vagy sárga. A magastetős épületeken függőereszcsatorna a jellemző. A nyílászárók méretei az épülettömegekhez arányosan illeszkednek. Anyaguk általában faszerkezetű, vagy műanyagszerkezetek; az intézményfelújítás során hőszigetelő szerkezetek kerülnek beépítésre.

A közintézmények felújítottak, léptékükben igazodnak az őket körülvevő beépítéshez, A közterületek és közparkok, emlékművek szépen gondozottak.

4.3. Gazdasági karakter

GAZDASÁGI KARAKTER

A gazdasági területeken a gazdasági-szolgáltató épületek csarnokszerkezetei jelenhetnek meg. Máriahalmon ezek inkább a mezőgazdasági feldolgozóiparhoz kapcsolódó üzemek területei és a régi majorsági épületek. Az épületek egyszintesek, de a funkciónak megfelelő belmagassággal épülhetnek. Építészeti kialakításuknál az alacsony hajlású tető, fémváz szerkezet, építőelemes falazat található. Nincs homlokzatzsíkítás, általában egyszínű építőlemez burkolatú csarnokok állnak az ilyen karakterű részeken. Kicsi ablakok, nagy, tömör kapuk, a funkciónak megfelelő homlokzati kialakítás, nagy alapterű elrendezés jellemzi az épületeket. A kerítés vagyonszűrés feladatokat lát el, általában fémszlop, fémhálós kivitelben készül. A telephelyek, kiépített úton megközelíthetőek, parkolók a telephelyen biztosítottak.

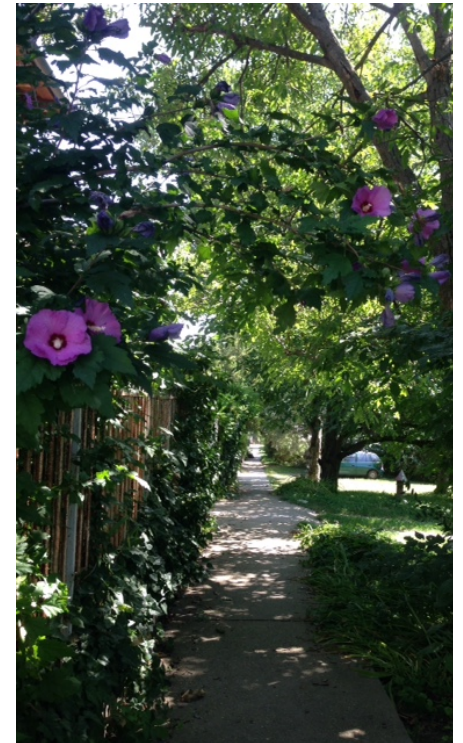

4.4. Zöldterületi karakter

ZÖLDTERÜLETI KARAKTER

A település zöldfelületi rendszerét elsősorban a táji és a településszerkezeti adottságok befolyásolják. A környezeti, természeti zöldfelületeken kívül a településen belüli minőségi zöldfelületek:

a köztér, sportpálya, utcai fasorok, a temető, a nagy zöldfelülettel rendelkező családi házak kertjei, mezőgazdasági zártkertek is a települési zöldfelületi rendszer részei. Az utak mentén gazdag növényzet található, az utcák fásítottak.

A településen található nagy füves terület, ami helyet ad a sportpályának és a közösségi rendezvényeknek, de itt van a játszótér is. Előkert, kerítés nincs, vagy nem jellegzetes karakterű, hiszen a természetes növényzet és táj az elsődleges, bár az építmények környékén telepített növényzet is fellelhető.

A magántulajdonú kertek Máriahalmon, ahol a települést zömében falusias jellegű beépítési mód jellemzi, még mindig dominál a magánkertek haszonkerti jellege. A lakosok csupán az elő- és oldalkertet használják díszkertként, a nagyobb területű hátsó kertben saját felhasználásra zöldségeket és gyümölcsöket termesztenek. A településen kettő és három zónás kertek egyaránt előfordulnak: a kétzónás a leggyakoribb (díszkert – haszonkert); a három zónás pedig általában olyan ingatlanok jellemzője, ahol állattartás, vagy más gazdálkodási tevékenység folyik és ennek kiszolgáló épületei találhatóak a köztes zónában. A családi házak kertjei nagyrészt rendezettek, a parlagon hagyott területeken viszont a kaszálás és a parlagfű irtása szükséges.

4.5. Mezőgazdasági (nem beépíthető) karakter

4.5.1. Településképi jellemzők

MEZŐGAZDASÁGI KARAKTER

Máriaalom közigazgatási területének jelentős része mezőgazdasági művelésű táj: szántó vagy gyepterület. A tájhasználat igen változatos és nagyon érzékeny a beavatkozásokra, ezért a fejlesztéseket megelőzően ökológiai és tájképi hatástanulmányt kell készíteni. A táj az idelátogató vendéget éppen úgy elvarázsolja, mint a helyi lakosokat. A térség rendkívül változatos növényvilágát a mozaikosságának köszönheti. Megőrzése a táj jellegzetességének megóvása szempontjából elengedhetetlen.

5 Reklámok, egyéb műszaki berendezések

Reklámok elhelyezésére magánterületen a reklámokról szóló felsőbb szintű jogszabály nem ad lehetőséget. Közterületen kizárólag az önkormányzat jóváhagyásával lehet reklámot elhelyezni a településközponti területen. Cél, hogy a homlokzatokon minél kevesebb zavaró elem jelenjen meg.

A légkábelek megszüntetése a településközpontban indokolt, miután a településkép zavaró elemei az oszlopok, vezetékek.

6 Jó példák

A közterületek kialakítása nagyban függ az ott megjelenő utcabútorokon, azok megjelenésén, egységes arculati jegyein, ezért fontos, hogy erre is fordítson az önkormányzat kellő figyelmet.

Érdemes a közterületekre olyan közterület alakítási tervet készíteni, ahol már a tervezéskor felkerülnek a településképet meghatározó elemek: padok, szemetesek, kerékpártárolók, köztéri alkotások, zöldfelületek ... Ajánlott, hogy az utcák, és egyéb látnivalók kitáblázása egységes arculattal történjen.

A hagyományos értékeket megőrizve is lehet szép, korszerű, energiatakarékos házakat építeni, a régieket felújítani.

A homlokzat visszafogott színezése és arányainak megtartása része a hagyományos utcaképnek.

Az oromzat díszítése különlegessé teszi a lakóházat.

A részletek kialakítása is fontos.

A régi épületszerkezetek kivitelezéséhez értő szakembert kell keresni.

A kerítés egyszerűségében is lehet szép.

Az épület körüli növényzet kellemes környezetet biztosít az ott lakóknak.

A látszó homlokzati felületek szép textúrát kölcsönöznek a homlokzatnak.

A tető kiegészítő bádogos szerkezeteinek minősége is meghatározza a ház arculatát.

A kerítésoszlopok lehetnek szép épített szerkezetek is.

A tetőfedés anyaga, és az azon megjelenő tetősíklablakok, egyéb kiegészítők feleljenek meg a korszerű építési előírásoknak.

A téglajárófelület burkolata is lehet.

Minden kiegészítő részlet fontos eleme a jó homlokzatnak.

7 Zárszó

Az építészet közügy. A házak túlélnek bennünket; a tájat örökölni kapjuk, hogy örökölni hagyjuk az utódainkra. Fontos, hogy megértsük csak közösen alakíthatjuk a jövőnket, ezért figyelemmel kell lennünk a hagyományokra, a lakókörnyezetünkre. A településképi arculati kézikönyvből megismertük a helyet, ahol élünk, de a helyi közösség nélkül csak a szép tájat és az épületeket látjuk meg. Az emberek által éltetett „genius loci” teszi azzá a lakóhelyet, amire mindig emlékezünk, amit szeretünk és óvunk, mert csak így lesz

Máriaalom az otthonunk.

Tétényi Éva
mb. főépítész

Források: Dr. Wagenhoffer Vilmos – Máriaalom története
Völgyzugoly Műhely településrendezési eszközök
www.faluvedo.hu

